

Παράξενα θα αντηχήσει στα αυτιά, όσων δεν έτυχε να εντρυφήσουν στην ανάγνωση παλιών βιβλίων, η είδηση ότι όταν η Ελλάδα αγωνιζόταν για την ανοικοδόμηση της και καθώς άρχισε να υποβόσκει το φως της σωτηρίας της, **ιδρύθηκε και λειτούργησε σ' αυτήν χαρτοποιείο.**

Δυστυχώς οι χρονογράφοι του αγώνα ουδέποτε ανέφεραν το κοινωνικό αυτό γεγονός, αλλά όπως συνηθιζόταν, ασχολούνταν μόνο με την καταγραφή και περιγραφή των πολιτικών και πολεμικών γεγονότων της επικαιρότητας.

Ίσως πάλι η ύπαρξη τέτοιου βιομηχανικού ιδρύματος, να μην προκάλεσε τον θαυμασμό ή την προσοχή των πολιτών. Θα περνούσε λοιπόν απαρατήρητο και ασχολίαστο το γεγονός, αν δεν σωζόταν η αγγελία που εξήγγειλε ο ιδρυτής του χαρτοποιείου **το 1829 και σύμφωνα με τον οποίο, ζητούσε βαμβακερά, λινά και μεταξωτά πανιά από τους κατοίκους της περιοχής.**

Πρώτος ιδρυτής και δάσκαλος αυτής της βιομηχανίας υπήρξε **ο ιατροδιδάσκαλος Αρχιμανδρίτης Διονύσιος ο Πύρρος.**

Ο άντρας αυτός, που κατά τη διάρκεια του αγώνα διδασκε και δημοσίευε παιδαγωγικά, εκκλησιαστικά, ιατρικά, χημικά, βοτανικά γεωγραφικά και μαθηματικά βιβλία, γεννήθηκε το 1777 στην

Κασθεναία της Θεσσαλίας. Συνεχίζοντας μάλιστα τις προκαταρκτικές του σπουδές που έκανε στα σχολεία της Θεσσαλονίκης, στην Κωνσταντινούπολη και τα Ιεροσόλυμα, ταξίδεψε στην Ιταλία, για να επισκεφτεί διάφορες μεγαλουπόλεις. Εκτός των άλλων σπούδασε στο Πανεπιστήμιο του Παταυίου (1807)

Ιατρική, Χημεία, Βοτανική,
Φυσική και την χαρτοποιεία, αυξάνοντας τις γνώσεις του ποσοτικά και ποιοτικά, με
απώτερο στόχο να τις μεταλαμπαδεύσει στο δύστυχο Γένος.

Στην Ελλάδα τελικά επέστρεψε λίγα χρόνια πριν την έκρηξη της ελληνικής επανάστασης.
Αρχικά πήγε στην Πάτρα, όπου γνώρισε τον Σπυρίδωνα Τρικούπη και τον γιατρό Π.
Σοφιανόπουλο. Στη συνέχεια μετέβη στην Αθήνα, όπου έμενε στη Μονή του Διονυσίου
Πετράκη. Τότε λοιπόν με τις παροτρύνσεις του ηγούμενου Πετράκη και του αρχιερέα
Γρηγορίου Λεσβίου και των υπόλοιπων μελών της Φιλόμουσης εταιρείας, ανέλαβε τη
διδασκαλία των επιστημών και της φιλοσοφίας στην Αθήνα, ενώ συγχρόνως ασκούσε το
ιερό λειτούργημα του γιατρού σε Χριστιανούς και Τούρκους ανιδιοτελώς. Κατά τη διάρκεια
του 2^{ου} έτους διδασκαλίας του στην Αθήνα, σύστησε πρώτος Βοτανικό κήπο, που
περιελάμβανε 300 είδη φυτών και ορυκτολογικό μουσείο με 300 είδη ορυκτών, στο σπίτι του
Δημήτρη Καλλιφουρνά.

Αργότερα ταξίδεψε για την Κωνσταντινούπολη, όπου άσκησε το επάγγελμα του γιατρού και
προάγη σε αρχιμανδρίτη απ' τον πατριάρχη Γρηγόριο. Επανερχόμενος στην Ελλάδα
γνώρισε στην Πελοπόννησο τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη και τους γιους του, τον Γιατράκο
και Παναγιώτη Κρεββατά.

Εκτοτε παρακολουθούσε από κοντά τον απελευθερωτικό αγώνα διδάσκοντας, εκφωνώντας πατριωτικούς λόγους, δημοσιεύοντας τους και διανέμοντας τα βιβλία του.

Σ ένα από τα βιβλία του, εξέφρασε ανοιχτά το μένος που έτρεφε για το πρόσωπο του Καποδίστρια, επισημαίνοντας πως ο Πρωθυπουργός δεν τηρεί τη Νηστεία και του οποίου βιβλίου βέβαια την κυκλοφορία απαγόρευσε και γι' αυτό τον λόγο δεν έχει σωθεί.

Ο δραστήριος αυτός αρχιμανδρίτης λοιπόν, εν όσο βρισκόταν στην Πελοπόννησο, έστησε χαρτοποιείο στον Μυστρά και κατασκεύασε χίλια φύλλα χαρτιού περίπου, μέχρι που αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την προσπάθεια, υπό την απειλή της επιδρομής του Ιμπραήμ Πασά στη Λακωνία και κατέφυγε στα Κύθηρα.

Ωστόσο ο Πύρρος δεν αποθαρρύνθηκε απ' αυτήν του την αποτυχία, δεδομένου ότι η Ελλάδα εκείνο τον καιρό είχε πολλά θέματα να διευθετήσει και να επιλύσει.

Αποφάσισε λοιπόν, όντας δραστήριο και ανήσυχο πνεύμα, ο αρχιμανδρίτης να συμπράξει με τον στρατηγό Νικηταρά και με κοινή καταβολή των 3.000 γροσίων ίδρυσαν νέο χαρτοποιείο σ έναν μύλο του Ερασίνου ποταμού στο Κεφαλάρι Άργους.

Τότε μάλιστα ανακοίνωσε και την αγγελία προς αναζήτηση κουρελιών. Τελικά κατασκεύασε χίλια φύλλα χαρτιού αλλά τα χρήματα εξαντλήθηκαν αμέσως και διακόπηκαν οι περαιτέρω διαδικασίες.

Μετά από άκαρπες προσπάθειες ανεύρεσης κεφαλαίων, ο Πύρρος και ο Νικηταράς αναγκάστηκαν να αναζητήσουν την αρωγή του Καποδίστρια, αν και ο Πύρρος δεν ήταν θετικά διακείμενος προς τον Κυβερνήτη. Παρά ταύτα διατηρούσε ο αρχιμανδρίτης μια ελπίδα, ότι στο άκουσμα του ονόματος του Νικηταρά ο Καποδίστριας θα **ανταποκρινόταν στην έκκληση των δύο για χρηματοδότηση του χαρτοποιείου.**

Ο Κυβερνήτης όμως, επειδή προέβλεπε την αποτυχία της επιχείρησης και συγχρόνως είχε να αντιμετωπίσει πολλές δυσχερείς καταστάσεις στο προσκήνιο της πολιτικής ζωής της Ελλάδας, αρνήθηκε να απαντήσει.

Βέβαια ο Πύρρος με τη σειρά του μετάφρασε την απαξίωση του Πρωθυπουργού σε προσωπική εμπάθεια που θεωρούσε ότι έτρεφε για τον ίδιο, καθώς συνδεόταν φιλικά με τον Πετρόμπεη, ο οποίος φυσικά δεν συγκαταλεγόταν στους οπαδούς του επίτιμου Κυβερνήτη.

Έτσι το χαρτοποιείο διαλύθηκε και ο Νικηταράς μετέφερε τις μηχανές στο σπίτι του ενώ ο Πύρρος συνέχισε απτόητος τις φιλότιμες προσπάθειες του. Πλησίασε λοιπόν μετά από παρότρυνση του Κολιόπουλου και του Νικηταρά, τον τότε υπουργό οικονομικών, Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο και ζήτησε την συνδρομή του. Αφού πέρασαν τρεις μήνες προσκάλεσε τον Πύρρο και τον ρώτησε ποια δαπάνη απαιτούνταν για την ανασύσταση του χαρτοποιείου και ποια θα ήταν τα πιθανά έξοδα. Ο Πύρρος απάντησε αμέσως ότι 30.000 δραχμές είναι το απαιτούμενο ποσό για να ιδρυθεί το κατάστημα, για τις μηχανές, για την αγορά ενός έτους υλικού και για την μισθοδοσία 40 εργατών. Οι εισπράξεις όμως θα ανέρχονταν στις 500.000 δραχμές, ίσως κα περισσότερα.

Η απάντηση του υπουργού δυστυχώς περιοριζόταν στο γεγονός ότι η Κυβέρνηση δεν διέθετε την **πολυτέλεια να χορηγήσει κεφάλαια σε βιομηχανίες.**

Η αλήθεια ήταν πως ο Μαυροκορδάτος συμπαθούσε και εκτιμούσε τέτοιες κινήσεις σαν αυτή του φιλοπρόοδου Πύρρου. Γνώριζε όμως πολύ καλύτερα απ' τον καθένα ποια ήταν η τύχη των βιομηχανιών, που υποστηρίζονταν από δημόσιες δαπάνες και ότι η κατασκευή του χαρτιού δεν ήταν η πρώτη, την οποία έπρεπε να υποστηρίξει η Κυβέρνηση της Ελλάδας, η οποία μόλις συνερχόταν από τον λήθαργο της δουλείας.

Η παραπάνω συνέντευξη εξάλλου δεν διατήρησε ήρεμους τόνους, αντίθετα οι δύο συνδιαλεγόμενοι αντάλλαξαν ανάρμοστες εκφράσεις και μετά από αρκετά χρόνια στην αυτοβιογραφία του ο αρχιμανδρίτης, εξέφρασε την οργή που συντηρούσε μέσα του για την μη ικανοποίηση του εύλογου αιτήματος του.

Εντωμεταξύ την αρνητική ατμόσφαιρα ήρθε να παροξύνει και η εξέγερση των εμπόρων χαρτιού του Ναυπλίου και του Άργους, οι οποίοι ισχυρίστηκαν ότι η επικείμενη βιομηχανία έβλαπτε τα συμφέροντα τους.

«Και αν η Κυβέρνηση», είπε χαρακτηριστικά στον Μαυροκορδάτο, «δεν μπορεί να στηρίξει τέτοια ωφέλιμα ιδρύματα, πως αξιώνει να ανελιχθεί οικονομικά το κράτος και μάλιστα στον κλάδο της οικονομίας; Αν η Κυβέρνηση ίδρυε τέτοια καταστήματα με πιστούς ανθρώπους, θα επωφελούνταν οι φτωχοί Έλληνες. Χάθηκαν όμως ήδη πολλά εκατομμύρια δραχμές και τίποτα ουσιαστικό δεν δημιουργήθηκε στην Ελλάδα. Ανόητοι Έλληνες, κατηγορεί με πάθος, εξαπατημένοι από τους φθονερούς υπουργούς και τους εμπόρους της Ελλάδας, που δεν επιζητούν την πρόοδο και τη βελτίωση της ζωής του».

Κατέκρινε μάλιστα και τον βασιλιά Όθωνα ως εξής: «Οι βασιλιάδες του κόσμου δεν επιτρέπουν ούτως ή άλλως την δραστηριοποίηση των αδύνατων», ενώ μετά την ίδρυση του σακχαροποιείου και του υαλοποιείου στον Πειραιά το 1948 σχολίασε ανάλογα: Έτσι απογοητεύτηκα και εγώ και μούντζωσα αυτή την απαρχαιωμένη οικονομία.

Έκτοτε ασχολήθηκε με τις γεωγραφικές του μελέτες και με την άσκηση του επαγγέλματος της ιατρικής μέχρι το τέλος της ζωής του (1853).

Δυστυχώς καμιά άλλη πληροφορία δεν σώθηκε σχετικά με τα μηχανήματα που χρησιμοποιήθηκαν, ούτε η ποιότητα χαρτιού, ούτε αν το χαρτί ήταν κατάλληλο για εκτύπωση, κοινή γραφή ή και τα δύο.

Στο μουσείο της ιστορικής και εθνολογικής εταιρείας τρία μόνο ιστορικά βιβλία βρέθηκαν, τα οποία αναφέρονταν στη μνήμη του ιατροδιδάσκαλου Πύρρου:

α) η χειρόγραφη εικόνα του,

β) το Επισκεπτήριο του πάνω σε απλό χαρτί (10 επί 0,4), όπου ήταν τυπωμένο το όνομά του με κόκκινα γράμματα,

γ) η αγγελία με τη συλλογή πανιών, την οποία αναφέραμε παραπάνω. Η έντυπη αγγελία είναι τυπωμένη στο συνηθισμένο για την εποχή χοντρό χαρτί και διαθέτει υδατογραμμές. Δυστυχώς ούτε δείγμα του Αργείτικου χαρτιού βρέθηκε.

Άξιο λόγου να αναφερθεί είναι και το γεγονός, ότι μετά από μισή και πλέον εκατονταετηρίδα από τη σύσταση του πρώτου ελληνικού χαρτοποιείου, το οποίο εξέπνευσε πριν γεννηθεί, ιδρύθηκε χαρτοβιομηχανία στο Φάληρο.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΧΑΡΤΟΠΟΙΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ – ΚΕΦΑΛΑΡΙ ΑΡΓΟΥΣ

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Πέμπτη, 16 Ιούλιος 2009 00:59 - Τελευταία Ενημέρωση Πέμπτη, 16 Ιούλιος 2009 02:30
